

The SEB logo is displayed in white text on a green rectangular background. The letters 'S', 'E', and 'B' are separated by vertical bars. The background of the entire page is a black and white photograph of a harbor scene with historic buildings and a large white ferry boat.

SEB

Sparbarometer kv 3 2016

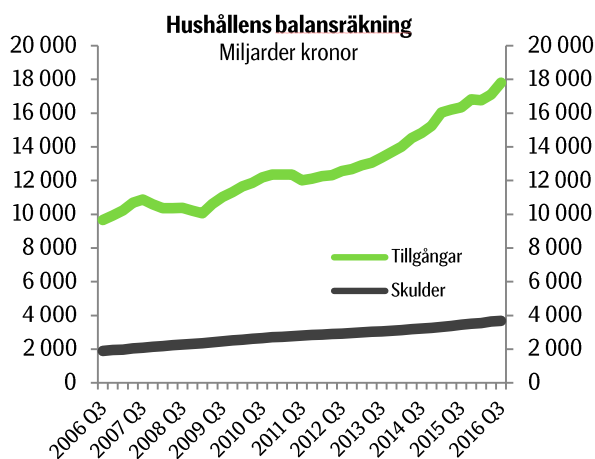
Privatekonomi – December 2016

Börs och bostäder ökar förmögenheten till rekordnivå

- Förmögenheten på rekordnivå
- Positiv börsutveckling ökar tillgångarna
- Skuldökningstakten över 7 procent per år
- Nysparande på 63 miljarder kronor

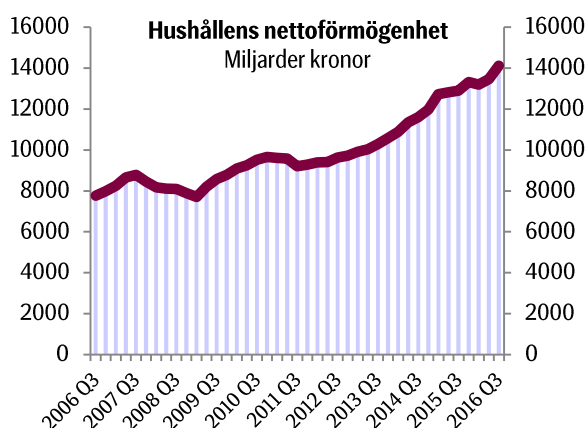
Förmögenhetsutvecklingen under tredje kvartalet fortsatte positivt och tog ytterligare fart jämfört med föregående kvartal. Värdet på tillgångssidan steg även om nysparandet minskade.

Hushållens samlade tillgångar steg med hela 719 miljarder kronor under tredje kvartalet, motsvarande cirka 17 procent av Sveriges BNP (bruttonationalprodukt). Nettoförmögenhetstillväxten, med bostäder återigen som draglok, steg 4,9 procent under tredje kvartalet till 14 122 miljarder kronor, att jämföra med en ökning på 2,0 procent under det föregående kvartalet. Hushållens skulder fortsatte att öka men i något lägre takt än föregående kvartal och steg med 55 miljarder, motsvarande en ökning med 1,5 procent. Tillväxttakten på tillgångssidan ökade kraftigt och gynnades av en positiv börsutveckling (Stockholmsbörsen +9,9 procent) under det tredje kvartalet. Börsutvecklingen påverkar, mer eller mindre direkt, en fjärdedel av hushållens samlade tillgångar. Samtidigt fortsatte bostadspri- serna att stiga i oförändrad takt och även om nysparandet var något lägre än tidigare kvartal ledde detta till att tillgångarna drevs upp till **rekordnoteringen 17 812 miljarder kronor**.

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-sparande. De två absolut största tillgångarna, **bostäder och tjänstepensioner**, utgör närmare **två tredjedelar av den samlade förmögenheten**. Det innebär också att förmögen- heten till stor del drivs av värdeförändringar i bostäder och pensionstillgångar och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet. Den andra sidan av hushållens ba-

lansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte också att stiga men ökningstakten avtog något jämfört med tidigare kvartal och ligger nu på 7,1 procent i årstakt**. Per den sista september uppgick de samlade skulderna till cirka **3 690 miljarder kronor, vilket även det är en ny rekord-nivå**. Även om hushållens skulder procentuellt stiger i snabb- bare takt än tillgångarna innebär den större tillgångsökningen i kronor att de svenska hushållens samlade nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, utvecklas positivt. **Hushållens netto- förmögenhet steg med 4,9 procent under tredje kvartalet och ligger för första gången på en nivå över 14 000 miljarder kronor**.

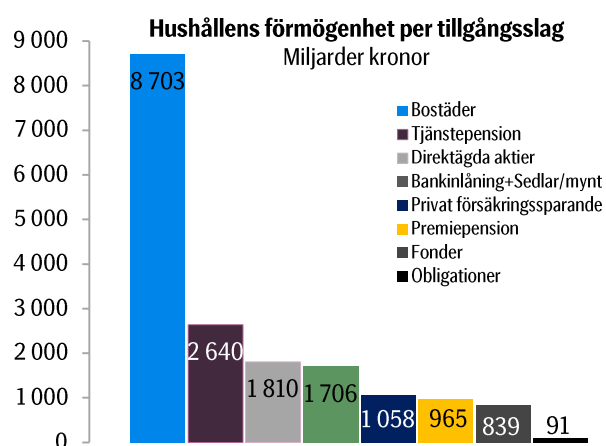
Hushållen nysparade var 63 miljarder kronor. Det är en klar minskning i jämförelse med föregående kvartal främst bero- ende på minskat nysparande inom inlåning men nysparandet minskade även inom tjänstepensioner. Börsen utvecklades starkt under kvartalet med en uppgång på 9,9 %. Detta ledde till att **hushållens aktietillgångar steg med 7,5 procent under kvartalet**, vilket motsvarar en värdeförändring på +374 miljarder kronor. Hushållens fastighetstillgångar ökade med 336 miljarder kronor och räntetillgångarna ökade med 9 miljar- der kronor jämfört med föregående kvartal.

Q3 2016	Miljarder kronor
Ingående värde	17 093
Förändring räntetillgångar	+9
Förändring aktietillgångar	+374
Förändring fastighetstillgångar	+336
Varav nysparande	+63
Utgående värde	17 812
Skulder	-3 690
Nettotillgångar	14 122

Hushållens förmögenhet på rekordnivå

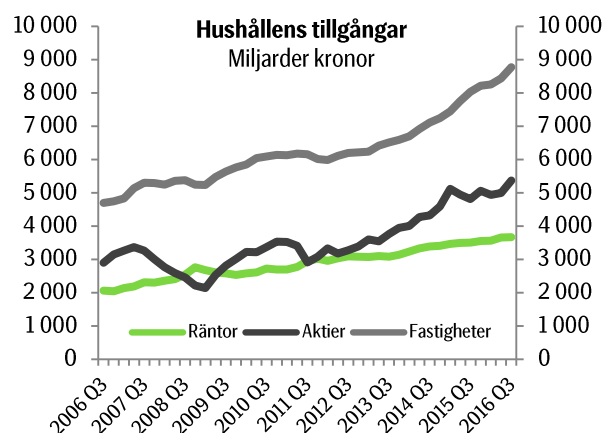
- **Svenskarnas bruttotillgångar uppgår till 17 812 miljarder kronor**
- **Aktietillgångarna steg med 7,5 procent**
- **Fastighets- och räntetillgångarna steg med 4,0 respektive 0,2 procent**
- **Nysparandet sjönk till 63 miljarder kronor**

Svenskarnas samlade förmögenhet fortsatte att utvecklas starkt under det tredje kvartalet 2016 med en ökning i samtliga tillgångsslag utom i obligationer. **Hushållens förmögenhet noterade återigen rekordnivå och uppgår nu till 17 812 miljarder kronor** efter en uppgång med hela 719 miljarder kronor (+4,2 procent) under tredje kvartalet 2016. Nettoförmögenheten nådde en historisk gräns och passerade för första gången 14 000 miljarder kronor. Den uppgår nu till 14 122 miljarder kronor. Förmögenhetstillväxten förklaras främst av fortsatt stigande bostadspriser men även aktietillgångarna steg kraftigt i värde under tredje kvartalet och var den tillgång som steg mest med 374 miljarder kronor. Börserna vände upp och utvecklades positivt (AFG-index +9,9 % tredje kvartalet). Det största tillgångslaget, hushållens bostadstillgångar, steg med 336 miljarder kronor under kvartalet. Under de senaste fyra åren har värdet på bostäderna ökat med 35 procent.

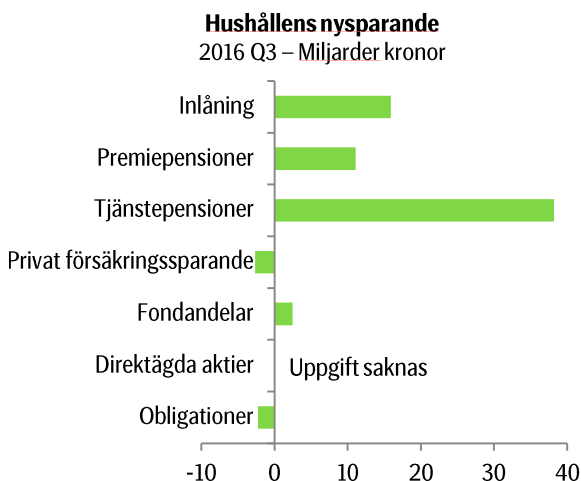
Delar man in de svenska hushållens sparande i aktier, räntor och fastigheter, är sparandet relativt jämt fördelat mellan aktier och räntor medan fastigheter befinner sig på en högre nivå. Tillgångarna fördelas med **3 670 miljarder kronor i ränteplaceringar** (+0,2 procent jmf med föregående kvartal), **5 368 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar** (+7,5 procent) och **8 774 miljarder kronor i fastigheter** (+4,0 procent). Det senaste årets utveckling visar att fortsatt stigande bostadspriser, låga och sjunkande räntor och en volatilt avkas-

tande aktiemarknad gör att hushållens bostadstillgångar drar ifrån både de aktie- och de ränterelaterade tillgångarna.

Hushållens nysparande på fortsatt hög nivå

Sparandets utveckling och sammansättning styrs till viss del av säsongsmönster. Tydligast är det under det andra och tredje kvartalet då stora in- och utbetalningar sker i samband med deklarationerna. Under tredje kvartalet 2016 sjönk nysparandet i inlåning kraftigt till 18 miljarder och även nysparandet i tjänstepensioner sjönk något till 38 miljarder kronor. Nysparandet i fonder var återigen positivt, +2 miljarder kronor efter två kvartal med negativa flöden. **Sammantaget uppgick nysparandet under tredje kvartalet till 63 miljarder kronor.** Det är klart lägre än föregående kvartal men i nivå med motsvarande kvartal de senaste åren. Historiskt brukar andra kvartalet vara det starkaste för nysparande, till stor del beroende på utbetalning av skatteåterbäring. Även om hushållens nysparande ligger på relativt höga nivåer innebär det inte per automatik att det ökade sparandet kan användas som konsumtionsutrymme. En stor del av nysparandet går in i låsta sparformer såsom tjänstepension, premiepension och privat försäkringssparande.

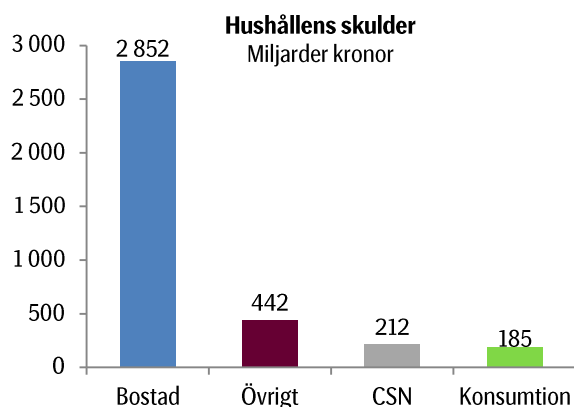

Skulderna fortsätter att stiga

- Bostadsskulderna steg med 1,6 procent
- Möjligt trendbrott mot långsammare ökningstakt
- Konsumtionsskulderna steg med 0,8 procent
- Hushållens samlade skulder uppgår till 3 690 miljarder kronor

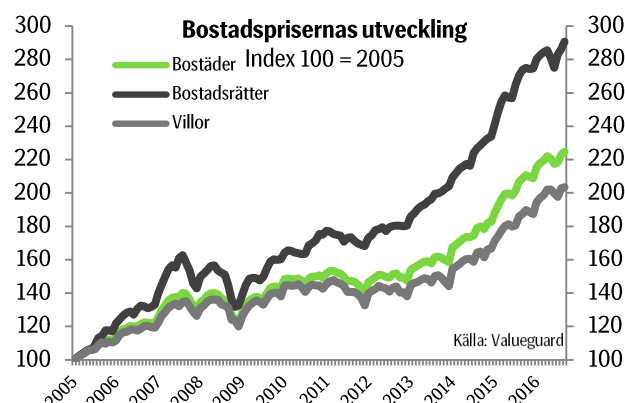
Hushållens samlade skulder uppgick vid utgången av **det tredje kvartalet till 3 690 miljarder kronor** efter att ha stigit med 55 miljarder kronor. Den sammantagna skulden motsvarar ca 87 procent av Sveriges BNP. **Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag.** Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

Hushållens konsumtionskrediter utgör den minsta delen av skulderna på aggregerad nivå. Den står för cirka 5 procent av hushållens hela skuldsida och ökade under tredje kvartalet med 0,8 procent vilket är långsammare än föregående kvartal.

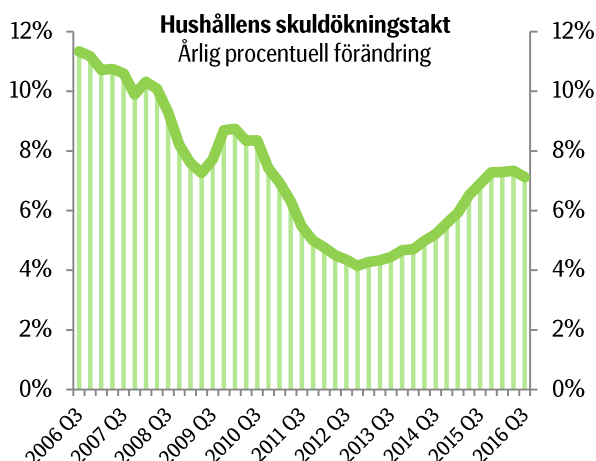

Den största delen av lånestocken är bostadslån som också växer i snabbast takt. **Bostadslånen utgör 77 procent av hela skuldstocken och ökade med 1,6 procent under det tredje kvartalet.** Detta innebär en nedgång i ökningstakten, både jämfört med föregående kvartal och på årsbasis. Bostadslånen stora andel av den aggregerade skuldstocken gör också att förändringar i dessa får stort genomslag på den totala skulduppbyggnaden. Eftersom vi haft en lång period av stadigt stigande bostadspriser, då varje nytt bolån i genomsnitt blivit större än det föregående, har skuldstocken ökat stadigt.

Sammantaget blir effekten att skuldstocken växer med **7,1 procent i årstakt. Jämfört med 7,3 procent som uppmättes föregående kvartal.**

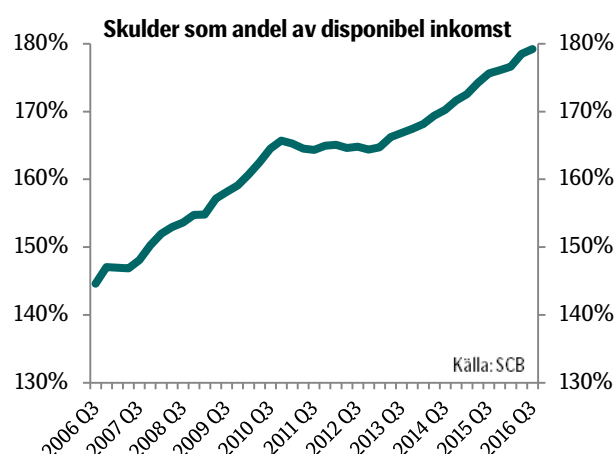
Trots den uppåtgående trenden är det fortfarande långt till de årliga skuldökningstakter på **11-12 procent som uppmättes före finanskrisen.** Ökningstakten har varierat över tiden, men den har alltid legat över noll. Det innebär att skulderna på aggregerad nivå har ökat under hela perioden. Bostadsprisernas utveckling har till stora delar varit avgörande för hur skulderna i absoluta termer rört sig. Riksbankens låga och sjunkande räntor sedan slutet av 2011 har haft en betydande effekt på boprisutvecklingen. Sedan Riksbankens beslut att inleda sin räntesänkingsbana från 2 procent (november 2011) till dagens minusränta har t.ex. priserna på bostadsrätter stigit med 122 procent. Under samma period har hushållens bostadsskulder stigit med 34 procent. Det är rimligt att anta att bostadsprisernas utveckling även fortsättningsvis kommer att vara den enskilt viktigaste faktorn för hur skulderna utvecklas framöver. För närvarande finns tecken på att prisökningarna kan bli långsammare framöver, något som skulle tala för en lägre skuldökningstakt de kommande kvartalen.

Stark börsutveckling minskade skuldkvoten

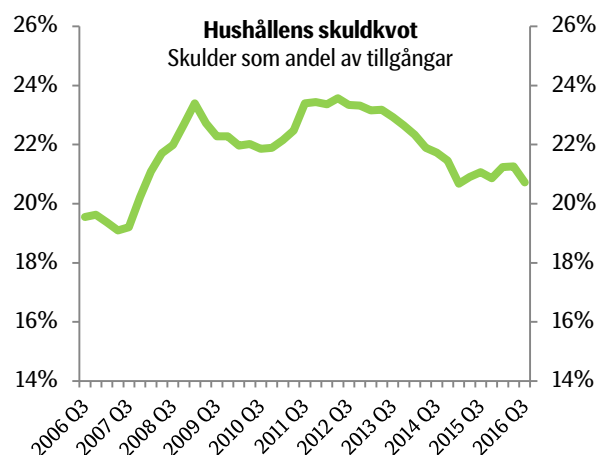
- **Stark börsutveckling och ökade bostadspriser minskar hushållens skuldkvot**
- **Räntekvoten vände uppåt igen**

Utvecklingen av skulderna sjönk något under tredje kvartalet jämfört med föregående kvartal. De aggregerade skulderna fortsätter att öka med 7,1 procent på årsbasis vilket dock är 0,2 procent lägre ökningstakt än under föregående kvartal. Att skulderna ökar uppfattas av många som dramatisk och oroväckande och diskussionen är intensiv bland media, myndigheter, politiker och ekonomer. För att bedöma hur allvarlig situationen är kan man dock behöva relatera skulderna till något, t.ex. hushållens disponibla inkomster, förmögenhet och/eller räntekostnader. Gör man det ser skuldtutvecklingen olika ut beroende på vilken jämförelse man använder. Den förstnämnda kvoten, skulder i relation till disponibel inkomst, ökar något. Under det tredje kvartalet steg hushållens skulder med cirka 1,5 procentenheter och då inkomsterna ökade i något lägre takt innebär det att skuldkvoten med denna definition ökar till 179 procent. Det är högt i ett historiskt perspektiv. Om utvecklingen på aggregerad nivå kommer att fortsätta i samma takt framöver beror i huvudsak på hur ränteläget, inkomsterna och bostadspriserna utvecklas.

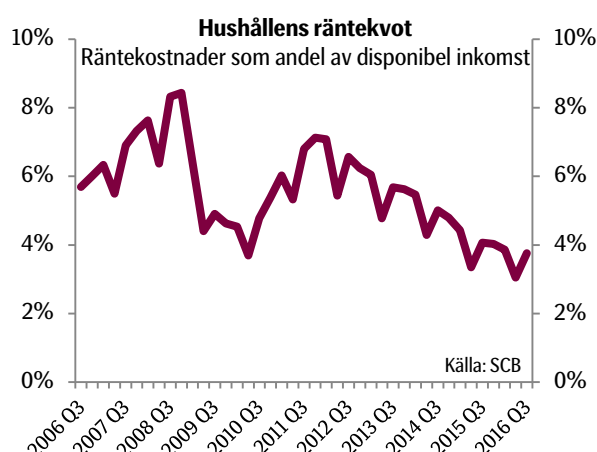

Ovanstående mått är ett av många. För att få en så helhetsbild som möjligt av hushållens finansiella ställning bör man studera hela balansräkningen. I SEB:s sparbarometer definierar vi hushållens skuldkvot som skuldernas andel av tillgångarna. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men analysen av hushållens skuldsituation blir inte fullständig utan att också inkludera

tillgångssidan. I de tidigare avsnitten framgår att hushållens nettoförmögenhet ökat under det senaste kvartalet. Kombinationen av positiv börsutveckling och minskad skuldökningstakt ledde till att skuldkvoten sjönk till 20,7 procent.

Ett tredje och kompletterande mått som är viktigt i sammanhanget är den så kallade **räntekvoten**. Denna kvot mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit. Trots att skulderna i nominella termer ökar stadigt så minskar alltså räntekostnaden för att finansiera lånen. Under tredje kvartalet vände dock räntekvoten upp till 3,8 procent då den disponibla inkomsten sjönk jämfört med föregående kvartal.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tiden har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner:

- **Tillgångar** = Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
- **Skulder** = Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
- **Nettoförmögenheten** = Tillgångar - skulder
- **Skuldkvot** = Skulder/Tillgångar
- **Nysparande** = Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor:

- Pensionsmyndigheten
 - SEB
 - Svensk Försäkring
 - Statistiska centralbyrån (SCB)
-

Denna rapport publicerades 22 december 2016

Jens Magnusson
Privatekonom
+ 46 8 676 91 18

Susanne Eliasson
Analytiker
+46 8 763 65 88

Stefan Winberg
Analytiker
+46 8 763 67 31

Frank Hojem
Presskontakt
+46 8 763 99 47

SEB Privatekonomi, M8, SE-106 40 Stockholm
